

Okhaldhunga Times, Februar 2018

Kjære venner

Klassetur til India

Så kom vi oss av gårde på «klassetur igjen». Vi var nitten stykker som dro i leid buss til et tidligere misjonssykehus rett på den andre siden av grensen mot India. Minst én fra hver avdeling her i Okhaldhunga, alt fra vaskehjelper og vedlikeholdsavdeling til kasserer og operasjonssykepleier. Slike turer er veldig lærerike, en praktisk måte å få impulser på.

Og så er det morsomt. Her er hele teamet i Okhaldhunga Sykehus sine «uniformsjakker», som er gode for lag-følelsen.

Vi ankommer Duncan Hospital sent på kvelden, etter en tretten timers busstur.

Dette er et tidligere misjonssykehus som nå drives av den indiske kristelige legeföreningen ved «Emmanuel Hospital Foundation». Et inspirerende bekjentskap.

En uke etter hjemkomsten hadde vi oppsummeringsmøte, der alle avdelingene la fram det de hadde fått av nye idéer. Men også hva de synes «vi selv er best på», vi har også noe å lære bort! Her er noen få, store og små, av de mange forslagene til ting vi kunne lære fra besøket:

- Ny måte å sterilisere operasjons-stuene på.
- Klarere regler for oppgjør når man har fått forskudd på lønn.
- Selge tabletter i papir-konvolutter i stedet for små plastposer. Godt for miljøet!
- Legene der var flinkere med sprit-håndvask.
- Vedlikeholdsavdelingen hadde en god og enkel vedlikeholdsplan. Slik kan vi lage!
- De brukte elektriske infusjonspumper for intravenøst til nyfødte. Det kan vi også, nå som vi har fått ganske stabil elektrisk strøm!

Sukkersyke

Sykdomsbildet her i Nepal endrer seg. Noen sykdommer blir det mindre av, slike som underernæring og diaréer. Godt er det. Men andre sykdommer er på kraftig frammarsj. Det er slike som har blitt kalt «livsstil-sykdommer», som hjerteinfarkt, hjerneslag, sukkersyke og blodtrykksproblemer.

Chabilal er en av dem som har fått sukkersyke. Det er en sykdom som krever nøye oppfølging og et regelmessig liv med riktig diett og stadige kontroller. Ikke så lett for en utfattig familiefar som knapt nok greier å holde sulten fra døra. Måltidene blir uregelmessige, arbeidet er hardt og uregelmessig, dietten består i det han har råd til å spise, og blodsukker-kontrollene skjer i beste fall «av og til». Så går det som det så ofte gjør med dem som ikke har råd til sunt liv og god oppfølging:

Han fikk komplikasjoner i form av kroniske sår på foten, som spredte seg inn til knoklene der. Tok seg ikke råd til å komme til sykehuset før etter mange uker.

Nå har han vært innlagt i en måned, blitt operert og fått fjernet råtne benrester i foten, og såret ser ut til å gro.

Blodsukkeret er også brukbart kontrollert nå, så lenge han er innlagt her. Langvarig og dyr behandling, fordi han ikke hadde råd til god forebygging. Som alltid: Det er dyrt å være fattig.

Mer oksygen

Han er bare snaut 40 år, men har en alvorlig hjertesykdom. Da han så fikk lungebetennelse sto det om livet. Han trengte ekstra oksygen av og på i en måned. Her viser han fram slangen han fikk det gjennom, og fabrikken det kom fra. Selv har han ingen penger, og ingen arbeidskraft. Men en sønn på fire år som trenger far. Pasientstøttefondet og oksygenfabrikken gjorde at han i går kunne reise hjem til sønnen.

Trangt for de små

Vi har mange syke små her nå. Våre fire «hjemmesnekrede» kuvøser fungerer fint, men akkurat nå er de ikke nok plass. Vi har fem syke nyfødte som trenger kuvøse-plass. Men det løser seg:

Disse tvillingene er to dager gamle. De ble født mange uker før tiden, på en helsestasjon, og kom hit ti timer gamle. Kald transport når man veier bare 1 200 og 1 300 gram, men nå har de det godt og varmt i kuvøsen. De må dele kuvøse pga plassmangelen, men de er vant til å ligge trangt fra mors mage, og ser ut til å trives godt sammen.

En høvding

Fra de yngste, til de eldste: Landsbyhøvdingen vår, en mektig mann på 92 år, døde nylig, og vi var i begravelsen. Han tilhørte rai-folket, det opprinnelige folket som hadde sitt eget kongedømme her i Okhaldhunga før Nepals egen Harald Hårfagre samlet landet til ett rike på 1700-tallet. Rai-folket er ikke hinduer, deres gamle religion er mer preget av shamanisme og fedredyrkelse. Og, svært viktig for dem: De brenner ikke sine døde, men begraver dem:

En fin grav, dekket med steinheller inni.

Graven føres med tepper.

Inntullet i et laken legges den døde i graven.

Slektingene legger ham til rette.

Han er godt påkledd, og får med seg alle sine klær, mobiltelefon, radio etc. i graven.

Rai-folket har ingen prester. En av de eldste i landsbyen gjør en seremoni over graven til slutt, så sjelen skal holde seg der og ikke forstyrre de gjenlevende.

Jordskjelvet ristet landsbyen, - så de usynlige ble synlige

I fem dager gikk jeg i landsbyer som var totalt forvandlet. Jeg tror rett og slett det er noe av det flotteste jeg har vært med på. Det er tredje gangen jeg har gått igjennom dette området etter jordskjelvet og sett hvordan noe spirte fram. Nå kunne vi feire en forvandling for de usynlige og for hele landsbyer som gledet seg med dem.

Vår stab har forhandlet fram jord til alle de jordløse i seks kommuner. I alt 23 hus har vi bygget sammen med dem og landsbyen. Alt er gjort av jordskjelvmidler fra Norge, som ble sendt umiddelbart etter jordskjelvet og fra de mange som har «kjøpt seg hytte med utsikt til et bedre liv Himalaya». På min tur overrakte vi de siste husene som er ferdigstilt og hadde møter med nye huseiere, kommuneledere, kvinneledere++. Fra de mange taler var det tydelig at det var noe banebrytende og stort som var skjedd. Også de viktige hjelperne i landsbyen, de som hadde stilt jordlapper til disposisjon, ble prisbelønnet og er nye helter.

En maoistleder fra borgerkrigen, en fryktet mann den gangen, har vært en av de store støttespillerne for dette arbeidet i en landsby nå. I sin tale sa han: «De som hjelper dem som ikke eier så mye som en neve jord, dem vil jeg jobbe sammen med.» Underforstått: «Mission». Det var et fint komplement å få.

Maoistene hadde på sitt program under borgerkrigen å gi de jordløse land og hus. Det ga dem mange tilhengere. Blant dem var familien Bhujel, som vi har bygget hus for nå. Den gangen hadde de satt sitt håp til maoistene. De ble tatt med til en landsby, og til et hjem der familien ble fortalt at fra nå av er hus og jord i familiens Bhujels eie. Selv ble de kastet ut. Da maoistene forsvant, ble familien Bhujel kastet ut av landsbyen igjen, og den andre familien fikk tilbake sitt hus. Ingen overraskelse. Familien Bhujel ble svært lite populære av den historien. Så det var et mesterverk av vår stab nå, da de klarte å forhandle med landsbyen så en der til slutt ville selge dem en bit jord, og landsbyen som helhet tok dem inn i sin favn.

Nå sitter de trygt i sitt eget hus på sin egen lille jordflekk og i fred med landsbyen.

Etter at de kom i hus har Sarmila på 22 år tatt sykurs og syr for andre. De har kjøpt en geit som har fått killing og en ku som nettopp hadde kalvet. Av melken lager de smør og selger. De dyrker chili-pepper for salg og driver «hotell». Far i huset er ikke hjemme, han er ute på arbeid, bygger jordskjelvsikre hus i en annen landsby med fagbrev i lomma og med dobbel lønn av hva han hadde før!

Vi har bygget tre hus i nærheten av hverandre, og de er blitt som familie for hverandre. Den kvelden vi kom hadde de samlet seg og laget middag til oss sammen. De hjalp hverandre og snakket vel om hverandre.

Jordløs og funksjonshemmet

Kesar er Sarmila's nabo. Kesar er dverg og går dårlig etter en ubehandlet hofteskade for fem år siden. Funksjonshemmet og jordløs falt han utenfor det menneskelige fellesskapet.

Kesar klarte ikke å tjene til livets opphold som dagarbeider på jorda hjemme, og søkte lykken i Kathmandu. Der fikk han jobb i teppeindustrien. De behandlet ham som et dyr. Han knyttet godt og raskt, men de syntes ikke han trengte lønn. Hva skulle vel han med penger? Han fikk mat og en flatklemt pappeske å sove på i en krok når han ikke knyttet. De lo av han og ertet ham. En dag kalte faren ham hjem. Da var de blitt involvert i vårt jordskjelvprosjekt. Han

kom hjem og administrerte byggearbeidet, tok i det han klarte, hogg stein og fikk lønn på linje med alle andre. Han viste seg som en dyktig administrator, og er en selvskreven leder i storfamilien med de tre husene. Han er også blitt sekretær i den lokale kvinnegruppa. Han har gått tre år på skole. Nå arbeider han med å legge gulv og venter på hjelp fra sine tre brødre som brenner murstein i Kathmandu. Alle tre brødre med familie kommer for å bo her, sammen med far og Kesar. Kesar ønsker å få trening i å reparere radioer. Den dag kommer ganske sikkert! Vi takker ham for gjestfrihet, her fikk vi overnatte i nytt hus!

Kesar smiler foran sitt gamle bosted. Han har lagt fattigdommen bak seg. Han har en adresse, og han blir regnet med. Han kan begynne å håpe, legge planer og skape noe nytt.

Ut av skammen.

Tilak bodde i en liten hytte i utkanten av en skolegård, sammen med broren sin. Men hvorfor gikk barna lange veier utenom dem? Bror Shiva er tilbakestående og kan nok le litt høyt og brummer i stedet for å snakke. Nå ser han også veldig dårlig. Tilak selv satt der utenfor i solen med et ben som var nesten oppspist av sår, og som luktet vondt.

Slik fant vår landsbyhelse-arbeider dem for seks år siden. Det viste seg at Tilak hadde lepra, spedalskhet. Han fikk behandling, men det endte med at han måtte amputere leggen. Han fikk også god protese, og etter flere års bruk har han ikke fått nye sår. Hendene hans er også ødelagt av sykdommen og det er ikke mye han kan bruke dem til. I den senere tid er også hørselen blitt dårlig. Det var viktig for oss å kunne fullføre et hus for dem som ikke kunne bidra med noe selv. Det har vært mange ekstra mil å gå for vår stab her. Brødrene eide en liten bit land som gjorde dem berettiget til støtte fra staben. Men støtten derfra forutsetter mye egeninnsats og kapital. Det hadde de ikke mulighet for. Der var det vi gikk inn. Men det var en lang vei, for disse gutta kunne ikke møte opp på noe kontor for å signere. Etter mye forhandlinger med det offentlige har de nå fått sin rett, og vi har bidratt for dem med slikt som familier ellers selv bidrar med.

En sen kveld kom vi fram til deres hus. Da hadde de allerede lagt seg og vi måtte vekke dem opp for en prat.

Shiva fant vi oppe i hans gamle skur. Han ville ikke flytte inn i det nye huset før han har et ildsted der inne. Han ser ikke å gå mellom husene. Han slapp jubelen løs da han så vår stab komme på besøk. Og han var kjempebegeistret for et par ullsokker fra Norge!

Shiva får 1 000 rupees i måneden i handikap-støtte fra staten, og Tilak får 500 rupees.

I disse dager får de hver sin seng og en jernovn og koke på inne. Håndverkere er i gang med å plastere veggene der med jord og kumøkk og legge et gulv på samme vis. Ulltepper og madrass hjelper også på at de nå får et hjem.

Møte med en gentleman

Et hjertelig møte med herr Tilak Bosnet på sin seng av en presenning i hans nye hus, på dagen etter på stormøtet for overdragelse av eiendomsretten til brødrene selv. Jeg ble slått av hvilken gentleman som hadde vært skjult av skammen.

Tilak viser fram fotstumpen, han har klart å ta vare på den så den i dag er uten sår. Hans ekstra ben står bak ham. Om dagen spaserer han rundt med det som en gentleman. Nå stopper barna opp og snakker med ham, og lærerne kjenner ham godt. Vår stab har hatt undervisning på skolen om lepra, og de har lært at han ikke er smittsom lenger nå som han har fått behandling. Her sitter han i solveggen utenfor landsbyens mønsterhus og er på hils med alle.

Nye ressurser er ristet løs

En av våre nye huseiere fortalte i sin tale om «jordskjelvets velsignelser»:

- Før jordskjelvet tore vi ikke åpne vår munn, ingen så oss, ingen ga oss lån, ingen regnet med oss, vi fikk ikke være med i komitéer av noe slag.

Jordskjelvet har ristet oss fram og gjort oss synlige! Vi har ikke bare fått hus, men vi blir ønsket velkommen alle steder, vi blir regnet med og vi får lån til å gjøre investeringer!

I et av de nye hjemmene fant jeg en motorsag. Mannen i huset hadde nylig investert i den. Han har fått fagbrev, og med motorsagen i tillegg kan han gjøre mye mer. Han er blitt en ettertraktet snekker i landsbyen i dag der alle bygger hus, og mange etter vårt mønster. En annen har kjøpt en diger kjele så han kan koke ris til brylluper. Mange har kjøpt en ku, eller en symaskin. Flere driver også hotell, dvs matservering. Det er blitt lagt vekt på å plassere husene sentralt i forhold til vei og tettsteder der det er mulig.

Vi takker Gud for at Han førte oss til de usynlige og vi ber om at hans navn må bli æret gjennom de mange «Mission-husene». Ennå er det 14 hus igjen å bygge i to nye kommuner. Det håper vi å kunne fullføre denne våren.

Hilsen Kristin og Erik

PS. Vi prøver å legge ut oppdatert nytt herfra på Facebook, på siden «Kristin og Erik i Nepal». Velkommen på besøk der.

Hjelp oss å gjøre ferdig utbyggingen av Okhaldhunga Sykehus.

Da brukes Normisjons kontonummer: **1503.02.13537**

Overføringen må merkes:

«Nytt sykehus i Okhaldhunga. Prosjektnummer: 306 008»